

آیین چاووش خوانی

حجه الاسلام والمسلمین رجبعلی علامه

علیرضارعیت حسن آبادی

دانشگاه آزاد اسلامی، واحد سمنان، باشگاه پژوهشگران جوان، سمنان، ایران

سرشناسه : علیرضا رعیت حسن آبادی - رجبعلی علامه
 عنوان و پدیدآور : آیین چاووش خوانی / رعیت حسن آبادی . علیرضا .
 مولف : ۱۳۶۴ . علامه . رجبعلی . مولف ۱۳۱۵
 مشخصات نشر : ثابت قدم . مشهد
 تعداد صفحات : ۷۲ ص
 موضوع : چاووش خوانی ، آیین های مذهبی
 وضعیت فهرست نویسی : فیا
 شابک : ۹۷۸-۴۰۰-۹۱۱۵۳-۳-۴۰
 رده بندی دیویی : ۸ پ ۴ / ۶۵۴
 رده بندی کنگره : ۱۱۷۰۹۳
 کتابخانه ملی ایران ۵۹۰

نام کتاب : آیین چاووش خوانی
 مولفان : علیرضا رعیت حسن آبادی - رجبعلی علامه
 ناشر : ثابت قدم (باهمکاری سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)
 طراح جلد و صفحه آرا : نوشین سادات محمدی
 تیراژ : ۱۰۰۰ جلد
 نوبت چاپ : اول - ۱۳۹۱
 چاپ : میثاق
 قیمت : ۱۴۰۰ تومان
 شابک : ۹۷۸-۴۰۰-۹۱۱۵۳-۳-۴۰
 کلیه حقوق برای مولفان محفوظ می باشد.
 تلفن مرکز پخش : ۰۹۳۶۳۰۴۵۰۶۶ - ۰۹۱۵۹۲۲۴۳۲۰

فهرست

۶	مقدمه
۷	فصل اول: چاووش و چاووش خوانی
۸	چاووش در لغت
۹	تاریخچه
۹	انواع چاووشی
۱۱	انواع چاووشی از بعد مضمون و محتوا
۱۵	انواع چاووشی از بعد نوع اجرا
۱۶	اولین چاووش خوان عزای امام حسین (ع)
۱۸	اولین چاووش خوان زیارت امام حسین (ع)
۲۰	ویژگی های چاووش خوان
۲۲	فعالیت چاووش خوان
۲۲	لباس، وسایل
۲۳	آداب اجرای چاووش خوانی زیارت
۲۴	چاووش خوانی و دستگاه های آوازی

۲۷	فصل دوم: چاووش خوانی در فرهنگ ایران زمین
۲۸	چاووش خوانی در گیلان
۲۹	کتل خوانی
۲۹	چاووش خوانی در یزد
۲۹	صلات گفتن یا صلوات کشیدن
۳۲	چاووش خوانی در میان اهالی روستاهای قزوین
۳۲	چاووش خوانی در استان اصفهان
۳۲	نطنز
۳۳	چاووش خوانی در ساوه
۳۳	اراک
۳۴	ساوجبلاغ طالقان
۳۴	روستای مبارکه لنجان
۳۴	کازرون
۳۵	دزفول
۳۶	چاووش خوانی در آذربایجان
۳۷	شهرستان دامغان

فصل سوم: اشعار چاووشی

- ۳۹
۴۰ اشعار چاووشی
۴۲ چاووشی های سفر مکه و مدینه
۴۲ چاووشی های رفت
۴۲ چاووشی های بازگشت
۴۳ چاووشی های سفر تاجیک
۴۳ چاووشی های رفت
۴۴ چاووشی های بازگشت
۴۵ چاووشی های سفر کربلا
۴۵ چاووشی های رفت
۵۱ چاووشی های بازگشت
۶۱ مناظره دو چاووش خوران
۶۲ چاووشی مخصوص ماه محرم
۶۳ چاووشی های زیارت امام رضا (ع)
۶۳ چاووشی های رفت
۶۹ چاووشی های بازگشت
۷۱ دیگر مناسبت ها
۷۱ چاووشی پامنبری فاطمیه و شب شهادت امام علی (ع)
۷۲ منابع و مآخذ

مقدمه

چاووش خوانی یکی از آیین های مذهبی و نمونه ای از هنر اسلامی است. سنتی پسنده و نیکو که قرن ها سینه به سینه از نسلی به نسل دیگر منتقل شده است. در جای جای این مرز پرهنر و پرگهر، ردپای این آیین باشکوه دیده می شود. عمدتاً سر و کار با عشق دارد. عشق به خدا و اهل بیت.

متأسفانه در روزگار اخیر، مشاهده شده است که این آیین باشکوه در جامعه رو به فراموشی رفته است و چاووش خوانان در کنج غربت روزگار سپری می کنند و دنباله دهندگان راه ایشان غالباً آشنایی اندکی با چند و چون آن دارند. این مساله و ضرورت حفظ سنن دینی ما را بر آن داشت تا با توکل بر خدای متعال و کمک از فضل نامتناهی رب العالمین، به تحقیقی درمورد چاووش خوانی پردازیم و اشعاری را که در چاووش خوانی ها رایج بوده است تا حد امکان جمع بیاوریم.

این اثر ناچیز تقدیم می شود به روح بلند جایگاه سرور و سالار شهیدان، حضرت اباعبدالله الحسین علیه السلام و اصحاب روشن ضمیر و بزرگوار ایشان علیهم السلام. باشد که مورد قبول افتد.

« هر چه گفتیم جز حکایت دوست در همه عمر از آن بشیمانیم »

پاییز ۱۳۹۰

علیرضارعیّت حسن آبادی

رجبعلی علامه